

JEZI NOVOSIELSKI: PEJAZ

(iako dijalog u njima može biti poetičan, ponekad pisan i u stihovima kao što je to slučaj sa filmovima radjenim prema Šekspirovim dramama, ili sovjetski film radjen prema Ljermontovljevoj „Maskaradi“), već zbog toga što poezija kod njih izbija iz samog načina na koji je izvesna materija filmski uobličena. Jer, film kao i svaka druga umetnost može na poetski način da razotkrije suštinu izvesnog fenomena u prirodi i životu. Reditelji kao što su De Sika, Renoar, Rene Kler, Džon Ford, Lamoris, služe se često kinematografskim medijumom kao prevashodno poetskim izražajnim sredstvom koje vizuelno i auditivno može da dočara suptilna, poetska vibriranja u svakodnevnom ljudskim postupcima i najzgod običnim, beznačajnim događajima. De Sikin prikaz beskućnika i besprizornih u „Čudu u Milanu“ i „Čistačima cipele“ Renoarovo prefinjeno vizuelno osećanje prirode u „Izletu“ i „Reci“, Rene Klerova magličasta poezija krovova Pariza i prohujalog vremena u filmovima „Pod krovovima Pariza“ i „Čutanje je zlato“, Džon Fordove setne reminiscencije rodno zavičaja u filmu „Kako je bila zelena moja dolina“, Lamorisova

uzvišena poezija detinjih želja u „Crvenom balonu“, — sve je to, u pravom smislu reči, poezija života iskazana na filmski način.

Ako osetimo poetsku notu u tim i sličnim filmovima, onda moramo zaključiti da poezija na filmu ne znači samo poetski komentar slike, a još manje snimanje cveća, oblaka, vode, trčanja dvoje zaljubljenih kroz šumu (to najčešće deluje lažno-sentimentalno), već da to u prvom redu znači osećati život u njegovim najsuštinskijim, najskrivenijim, najuzvišenijim značenjima tj. percipirati ga na tzv. poetski način; isto tako na bioskopskom platnu poezija se javlja kada reditelj filmskim jezikom otkrije ona nemerljiva čovekova htenja i stremljenja koja čak i najobičniji ljudski postupak može da uzdigne (i po smislu i po

delovanju) do poetskog simbola.

I na filmu se poezija ne može stvarati nasilno, po porudžbini; ona mora spontano da se iščauri kao rezultanta umetnikovog bezgraničnog poniranja i snažnog emotivnog ili misaonog spoznavanja života. Natopljene emotivnošću, ispunjene snagom filozofskog značenja, kondenzovane intenzitetom, estetski uobličene, činjenice iz običnog života deluju alegoriski, metaforično, uopšteno, izazivaju u nama uzvišena osećanja, potiču nas na misaonu aktivnost, oplemenjuju nas, jednom rečju postaju poezijom. To je, eto, najčistija filmska poezija koju reditelj-umetnik može da izrazi kinematografskim jezikom. Naravno samo ukoliko je talentovana, pesnička priroda i ako suvereno vlada filmskim zana-
tom.

Svim saradnicima, čitaocima i prijateljima našeg mesečnika srdačno čestitamo međunarodni praznik rada — 1 Maj

REDAKCIJA

VLADIMIR MILARIĆ

BUDJENJE

*Opet se vraćamo:
koračamo sa zvezda
u svoje telo.*

*U lukama duša
asidreni stari isluženi
meseć.*

*Zemlja nas čvrsto za se veže,
krunimo se u život
kao u jutro zvezde.*

FONTANA

*Majušan crv
vremena*

*izgrize srce
pre vremena.*

*Svakodnevni prizori:
starcu raširenih ruku,
sami svoji krstovi.*

*Srce treba zakopati
deset pedalja duboko
u ljubav.*

OBZORJE

Prsten vidika.

*U tiha popodneva
stan očiju
(godišnji odmor srca).*

*Krošnja
u kojoj zreli
svaki dobardan.*

*Porodište zvezda
(meseć se nagnuo zabrinut)*

*Mali vrt srca —
koliko mogu da poseju oči.*

KUĆA OD KARATA

*Fesen —
neimar kuće od karata.*

*U temelju uzidane
laste srca.*

*Zub vetra
doneće nesreća.*

*Prigodna pretstava:
baletski divertisman
hrizantema.*